

Asia: VN/12187/2020

Maksuvälinepetosdirektiivin täytäntöönpano

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Käräjäoikeus kannattaa mietinnössä esitettyjä direktiivin täytäntöönpanon kannalta tarpeellisia muutoksia.

Muutoksella saavutettaneen mietinnössä sivuilla 69-70 kerrottuja yhteiskunnallisia ja viranomaisten toimintaan liittyviä positiivisia vaikutuksia.

Kannatettavana on pidettävä sitä, että eräiden nykyisin maksuvälineisiin sovellettavien rikoslain yleisten

säännösten (varkaus, väärennys) sijaan vastaavista teoista rikoslain 37 lukuun otetaan maksuvälineisiin

sovellettavat erityissäännökset. Tämä on omiaan selkeyttämään maksuvälineisiin liittyviin rikoksiin

sovellettavien rikoslain säännösten valintaa, kun asiaan liittyvät säännökset löytyisivät jatkossa saman

luvun kohdalta. Kuten mietinnössä todetaan oikeuskäytännössä on ollut vaihtelua sen suhteen, miten

maksuvälinepetoksen suhdetta muihin rikoslain säännöksiin (varkaus, kavallus, kätkemis- tai

väärennysrikokset) on tulkittu (s. 63-66). Tällainen tilanne on käräjäoikeuden mielestä aiheuttanut

epätietoisuutta ja hankaluutta ja on hyvä, että asiantila uudistuksen myötä parantuu.

Uusia tulkintatilanteita ja ehkä vaativiakin näytön arviointitilanteita saattaa toisaalta aiheutua ainakin siitä,

että maksuvälinerikos voi olla maksuvälinepetoksen suhteen valmisteluluonteinen rikos. Harkintaa edellyttää, milloin maksuvälineen anastanut katsotaan osalliseksi toisen tekemään maksuvälinepetokseen

tekijäkumppanina tai avunantajana ja milloin hänet tulee tuomita maksuvälinerikoksesta (s. 66).
Lievän

maksuvälinerikoksen säätäminen aiheuttaa sen, että oikeuskäytännössä tulee jatkossa arvioitavaksi mitkä

seikat käytännössä saavat aikaan maksuvälinerikoksen katsomisen lieväksi. Mistä seikoista tavoitellun

hyödyn tai vahingon määrä voidaan arvioida kun otetaan huomioon maksuvälinerikoksen tekotavat sekä se,

että maksuvälineellä ei ole sen haltijalleen itsenäistä arvoa. Tällä hetkellä lievän maksuvälinepetoksen

kohdalla vahingon määränä on pääsääntöisesti pidetty alle 500 euroa (Kouvolan hovioikeus,

Rangaistustaulukkotyöryhmä 28.9.2007). Lievän tekemuodon säätäminen on varmasti perusteltua ja tulevaisuus näyttää miten säännöksiä sovelletaan.

Maksuvälinepetoksen ja maksuvälinerikoksen törkeiksi tekevät perusteet ovat uudistuksessa asianmukaisia

ja järkeviä. Kuten myös se, että maksuvälinelomakkeen avulla tehtävistä tai siihen liittyvistä

maksuvälinepetoksista säädetään jatkossa yhdessä ja samassa lainkohdassa eli RL 37 luvun 11 §:ssä.

Maksuvälinelomakkeita koskevia juttuja lienee käytännössä Suomen tuomioistuimissa varsin vähän ja niitä

ei ole lausuman käräjäoikeuden puolesta laatineen tiedossa.

Maksuvälinepetoksen ja maksuvälinerikoksen törkeiden tekemuotojen sekä maksuvälinepetoksen valmistelun enimmäisrangaistus ankaroituisi. Ottaen huomioon ehdotettujen rangaistusasteikkojen laajuus

käräjäoikeus ei näe asialla juurikaan käytännön merkitystä lukuun ottamatta sitä, että maksuvälinepetoksen

valmistelunkin kohdalla tutkinnassa voitaisiin jatkossa harkita käytettäväksi laajemmin pakkokeinolain

keinoja. Näiden tutkintakeinojen mahdollistaminen on epäilemättä mietinnössä kerrotuista syistä

hyväksyttävää.

Turtiainen Kari
Oulun kärjäoikeus - Kärjätuomari Ville Vuorialho